

NORGES HØYESTERETT

Den 1. desember 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av justitiarius Schei og dommerne Tønder og Normann i

HR-2014-02345-U, (sak nr. 2014/2054), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E:

- (1) Saken gjelder midlertidig tilbakekall av førerett og beslag etter vegtrafikkloven § 33 nr. 3.
- (2) A, født 21. oktober 1979, er siktet for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3 første ledd og § 31 første ledd, jf. § 12 første ledd første punktum.
- (3) Grunnlaget er at han 11. juli 2014 ikke skal ha vært tilstrekkelig hensynsfull, aktpågivende og varsom, idet han rygget en drosje mot B og traff ham i høyre side av kroppen. Han skal også ha unnlatt å stanse og hjelpe til tross for at han pliktet dette. Politiet beslagla As førerkort 11. august 2014. A samtykket ikke i beslaget, og politiet sendte saken til tingretten for avgjørelse, jf. vegtrafikkloven § 33 nr. 3.
- (4) Oslo tingrett avsa kjennelse 11. september 2014 med slik slutning:

"Politiet kan midlertidig tilbakekalle føreretten og holde førerkortet til A, født 21. oktober 1979, beslaglagt inntil saken mot ham er endelig avgjort, men ikke ut over 6 måneder."
- (5) A anket til Borgarting lagmannsrett, som avsa kjennelse 21. oktober 2014 med slik slutning:

"Anken forkastes."
- (6) A har anket lagmannsrettens kjennelse. Anken retter seg mot saksbehandlingen og lovanvendelsen. Det er i hovedsak gjort gjeldende:

- (7) Lagmannsrettens kjennelse bygger på manglende kontradiksjon, idet lagmannsretten har gått utenom politiets begjæring uten at partene er forelagt dette. Kjennelsesgrunnene er mangelfulle. Lagmannsretten har ikke vurdert tapsperiodens lengde for det tilfellet at tapsforskriften § 2-5 kommer til anvendelse uten at saken omfattes av typetilfellene i nr. 1 til 16. Det er uklart hvorfor lagmannsretten drøfter stanseplikten i vegtrafikkloven § 12. Lagmannsretten har lagt til grunn feil faktum ved vurderingen etter tapsforskriften § 6-1. Forholdsmessighetsvurderingen er mangelfull.
- (8) *Påtalemyndigheten* er kjent med anken, men har ikke inngitt merknader.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder en videre anke over kjennelse, og utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens lovtolking og saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd.
- (10) Forsvarer har anført at lagmannsrettens kjennelse bygger på manglende kontradiksjon, da lagmannsretten har vist til at tapsforskriften § 2-5 kan danne grunnlag for beslag i saken.
- (11) I påtalemyndighetens påtegning 12. august 2014 om begjæring om kjennelse i medhold av vegtrafikkloven § 33 nr. 3 for at siktedes førerrett midlertidig tilbakekalles og førerkortet beslaglegges inntil saken er endelig avgjort, er det vist til at dersom siktede straffes i henhold til siktelsen, vil førerretten "sannsynligvis bli tilbakekalt for et tidsrom av minst ett år, jf. forskrift om tap av retten til å føre motorvogn mv. av 19.12.2003 (tapsforskriften) § 6-1". Utover dette er det ikke vist til noe rettslig grunnlag for beslaget.
- (12) Av påtalemyndighetens beslutning om opprettholdelse av midlertidig tilbakekall av førerrett og beslag av førerkort framgår at A er mistenkt for overtredelse av både vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 3 første ledd (post I) og vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 12 første ledd første punkt (post II). Av påtegningen 12. august 2014 har politiet vist til vegtrafikkloven § 33 nr. 3 som gir adgang til midlertidig tilbakekall av førerrett og beslag av førerkort når føreren "med skjellig grunn er mistenkt for et straffbart forhold som kan medføre tap av retten til å føre førerkortpliktig motorvogn". Anførselen om at avgjørelsen om beslag "går utenfor politiets begjæring", og at lagmannsrettens kjennelse bygger på manglende kontradiksjon, kan på denne bakgrunn ikke føre frem. At påtalemyndigheten i begjæringen til tingretten har vist til tapsforskriften § 6-1, var ikke til hinder for at tingretten eller lagmannsretten kunne anvende tapsforskriften § 2-5.
- (13) I anken er det videre anført at kjennelsesgrunnene er mangelfulle. Det er her vist til to forhold.
- (14) For det første er det vist til at lagmannsretten ikke har vurdert hvilken mulig inndragning som vil være aktuell dersom tapsforskriften § 2-5 kommer til anvendelse.
- (15) Tapsforskriften § 2-5 første ledd lyder slik:
- "Ileggelse av straff etter vegtrafikkloven § 3 første ledd, gir grunnlag for tap av førerrett dersom forholdet eller adferden har ført til trafikkuhell med personskade eller omfattende materielle skader, eller ført til situasjoner der slike skader lett kunne ha oppstått. Tapsperioden fastsettes etter nedenstående bestemmelser i punktene 1 til 15 [skal være 16]. Også andre typer overtredelser av vegtrafikkloven § 3 første ledd kan gi grunnlag for tap av førerrett."**
- (16) Lagmannsretten har ikke pekt på noen av alternativene i § 2-5 nr. 1 til 16, men vist til at listen ikke er uttømmende. Lagmannsretten har imidlertid ikke vurdert hva tapstiden vil være om As

kjøring er i strid med vegtrafikkloven § 3, men ikke rammes av punktene 1 til 16. Dette er en saksbehandlingsfeil, jf. Rt. 2012 side 333. Uaktsom kjøring etter vegtrafikkloven § 3 må bedømmes individuelt, jf. Engstrøm, Vegtrafikkloven og trafikkreglene, Kommentartutgave, 5. utgave side 472. Har kjøringen skapt en situasjon som lett kunne medført ulykke, men ikke skade, blir tapsperioden gjerne kortere enn om den har medført skade.

- (17) For det andre er det vist til at lagmannsretten i forbindelse med behandlingen av vegtrafikkloven § 12 har lagt til grunn at overtredelse av denne bestemmelsen ikke forutsetter at det foreligger en hjelpeplikt. Dette er riktig lovforståelse, jf. Rt. 1991 side 1133. Som forsvareren påpeker, er det imidlertid ikke holdepunkter for at brudd på stanseplikten i vegtrafikkloven § 12 kan medføre tap av førerett etter tapsforskriften § 6-1. Tapsforskriften § 6-1 gjelder det tilfellet at en person "blir ilagt straff for å ha unnlatt å yte hjelp til noen som kom til skade ved uhellet". Tapsforskriften § 6-1 har således et snevrere nedslagsfelt enn vegtrafikkloven § 12, som både gjelder plikt til å stanse ved trafikkuhell og plikt til å hjelpe når noen er kommet til skade. Det framstår på denne bakgrunn uklart hvorfor lagmannsretten har drøftet hvorvidt det foreligger skjellig grunn til mistanke for overtredelse av stanseplikten etter vegtrafikkloven § 12.
- (18) Utvalget kan imidlertid ikke se at manglene ved kjennelsesgrunnene kan ha hatt betydning for resultatet, siden lagmannsretten legger til grunn at det også foreligger brudd på hjelpeplikten etter vegtrafikkloven § 12. Om dette uttaler lagmannsretten:
- "Etter lagmannsrettens syn er det for det andre også skjellig grunn til å mistenke siktede for å ha påført fornærmede skade i vegtrafikklovens forstand, slik at også hjelpeplikten etter § 12 første ledd ble utløst. Det vises til fornærmedes forklaring i anmeldelsen (dok. nr. 02). Overtredelse av § 12 gir grunnlag for tap av føreretten etter tapsforskriften § 6-1."**
- (19) Forsvareren har anført at lagmannsrettens kjennelse på dette punkt bygger på uriktig faktum, eller at det er uklart hvilket faktum lagmannsretten bygger på.
- (20) Ankeutvalget kan kun prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning, og bevisbedømmelsen kan ikke prøves. Dog kan det i "særlige tilfelle" foreligge slike mangler ved faktumvurderingen at det kan regnes som saksbehandlingsfeil, jf. Rt. 1995 side 373, Rt. 1998 side 722, Rt. 1999 side 819 og Rt. 2003 side 1053.
- (21) Lagmannsretten har vurdert bevisene dit hen at det foreligger en skade ved å vise til fornærmedes forklaring i anmeldelsen. Det fremgår der at "[f]ornærmede har vondt i kneet, skuldrene og ryggen", og at han "har problemer med å løfte sin venstre hånd". Forsvarer har vist til at det ikke sannsynliggjør en skade i lovens forstand at fornærmede har opplyst til politiet at han oppsøkte lege og ble sendt til sykehuset for undersøkelser. Det er vist til Rt. 1969 side 459. I Rt. 1969 side 459 inneholdt ikke domsgrunnene opplysninger om følgene av påkjørselen som kunne gi grunnlag for å vurdere om den påkjørte kunne anses skadet i lovens forstand. I vår sak ligger dette annerledes an.
- (22) På denne bakgrunn kan det ikke ses å foreligge saksbehandlingsfeil i form av feil faktum. Det kan heller ikke være særlig tvilsomt hvilket faktum lagmannsretten har bygget på.
- (23) Endelig er det anført at forholdsmessighetsvurderingen er mangelfull, jf. straffeprosessloven § 170 a. Det er spesielt vist til at lagmannsrettens kjennelse mangler drøftelse av om hensynet til trafikksikkerhet tilsier at det er grunn til beslag.
- (24) Sentrale momenter ved forholdsmessighetsvurderingen vil være hvor alvorlig

lovovertrædelsen er, hvilken trafikksikkerhetsrisiko siktede antas å utgjøre, hvor sterke bevis som foreligger mot ham, og hvilket behov han har for å beholde førerkortet, jf. Rt. 2005 side 160 avsnitt 14.

(25) Lagmannsretten uttaler om forholdsmessigheten:

"Tingretten begrenset beslaget av førerkortet til seks måneder. Lagmannsretten kan ikke se at et slikt beslag er et uforholdsmessig inngrep overfor siktede. Han er riktignok yrkessjåfør, men rammes ikke hardere enn andre i tilsvarende situasjon. Hensynene til trafikksikkerheten og likebehandling slår igjennom."

(26) Utvalget finner forholdsmessighetsvurderingen mangelfull. Lagmannsretten har således ikke gjort noen konkret vurdering av hvilken trafikksikkerhetsrisiko A anses å utgjøre. Heller ikke har lagmannsretten gjort noen vurdering av bevisenes styrke for overtrædelse av hjelpeplikten, som må anses som den mest alvorlige av overtrædelsene. Også behandlingen av de øvrige momentene som det ifølge rettspraksis skal ses hen til, er svært kortfattet.

(27) Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves.

(28) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Bård Tønder
(sign.)

Tore Schei
(sign.)

Kristin Normann
(sign.)

Riktig utskrift: